

De ontwikkeling van de bestrijdingsmiddelenatlas is een initiatief van het Centrum voor Milieuwetenschappen van de Universiteit Leiden (CML). De atlas is tot stand gekomen in samenwerking met Royal Haskoning, Alterra en RIVM, en mogelijk gemaakt door subsidies van RIZA, VEWIN, CTB en de ministeries VROM en LNV.

greerde gewasbescherming naar de doelgroep ondernemers via de site Agriwijzer.nl van de Stichting Duurteelt. De resultaten zijn getest door akkerbouwers en voorlichters. Daarnaast zijn mogelijkheden voor synergie met onderwijs verkend met docenten gewasbescherming van AOC's.

2.3.2 Doorstroming van gewasbeschermingskennis met ICT: Pilot Duurteelt

H.B. Schoorlemmer* en T. Lans**

*Praktijkonderzoek Plant en Omgeving, Postbus 430,
8200 AK Lelystad

** WUR, vakgroep Educatie- en CompetentieStudies,
Hollandseweg 1, 6706 KN Wageningen

Achtergrond

In Nederland zijn tal van initiatieven gericht op kennisdoorstroming over duurzame landbouw via onderzoek, onderwijs en ICT. Doelgerichtheid en samenhang van deze acties laten te wensen over. Ontsluiting en beheer van kennis is onvoldoende. Dit komt tot uitdrukking in onsamenhangende ICT-toepassing en presentatie.

Het ministerie van LNV gaf aan WUR de opdracht om synergiemogelijkheden te verkennen tussen de verschillende initiatieven wat betreft effectiviteit en doelmatigheid. Doel was het ontwikkelen en toetsen van een visie over de ontwikkeling van een kennisplatform met daarin aandacht voor rollen van betrokken partijen en samenwerkingsvormen van kennisleveranciers en afnemers.

Pilot

Centraal in de aanpak stond de ontwikkeling en toetsing van een redactionele en ICT infrastructuur. Het idee hierbij is dat informatiecomponenten zoals vakbladartikelen, internetpagina's en databanken toegankelijk gemaakt worden voor verschillende doelgroepen via een administratieve beschrijving. Deze beschrijving (kennistemplate) wordt vervolgens geplaatst op een open kennisplatform. Doelgroepredacties voegen daarna metadata voor een specifieke doelgroep toe via de zogenaamde doelgroepentemplate en ontsluiten de informatie via een informatievenster, bijvoorbeeld Agriwijzer.nl. De pilot richtte zich op kennisontsluiting over geïnte-

Het proces van verzamelen identificeren en ontsluiten

Voor de ontsluiting van informatie is bovengenoemde aanpak gevolgd. PPO bracht de voor akkerbouwers meest relevante bronnen over gewasbescherming in kaart en beschreef deze middels kennistemplates. Dit betrof 207 templates. De doelgroepredactie (Agroportal) beoordeelde het kennistemplate op doelgroepgerichtheid, vulde specifieke metadata aan geschikt voor Agriwijzer en zorgde voor de ontsluiting van de informatie via deze website.

Ter evaluatie van de aanpak zijn twee centrale evaluatiemomenten ingebouwd aan het begin en aan het einde van de pilot en zijn persoonlijke interviews afgenomen met mensen uit het projectteam.

Labtests met doelgroepen

Voor het verkrijgen van een oordeel van verschillende doelgroepen over de ontsloten informatie en over de wijze van ontsluiting is een test ontwikkeld. De drie doelgroepen betrokken bij deze evaluatie waren ondernemers, gewasbeschermingsdocenten, en adviseurs. De drie labtests bestonden uit:

Een voorgesprek waarbij informatie wordt gegeven over de procedure en de testdoelstelling;

De labtest-uitvoering, tester voert individueel de opdrachten uit en maakt notities van dingen die goed gaan, en dingen die minder goed gaan;

Groepsevaluatie tussen tester en pilot deelnemers;

Groepsdiscussie over de aanknopingspunten tussen de eigen praktijk en de aangeboden kennisinfrastructuur.

Conclusies uit de Pilot

Onderstaand een beperkt overzicht van de conclusies die naar aanleiding van de pilot konden worden getrokken:

Het beschrijven van informatiebronnen gericht op duurzame landbouw door onderzoekers is goed mogelijk met behulp van de in dit project doorontwikkelde en getoetste templatemethodiek.

De in de labtest betrokken ondernemers en adviseurs zagen een duidelijke meerwaarde in de voorgestelde wijze van digitale kennisontsluiting. Hierdoor kunnen ze in kort tijdbestek op de juiste pagina van een be-

paald brondocument komen. De aanpak levert een continue beschikbaarheid van de voor de praktijk relevante informatie op.

De testgroepen gaven globaal twee gewenste manieren van zoeken op internet aan. Enerzijds via een navigatiemenu of structuurboom en anderzijds via een flexibele zoekfunctionaliteit (een 'groene google'). De groene google past bij concrete vragen met een beperkte tijdshorizon. De boomstructuur lijkt geschikt voor de wat abstractere vragen waarbij een bundeling van informatie of het voorstructureren van informatie van belang is, zoals bij de vraagstukken rond geïntegreerde landbouw. Dit laatste moet dan wel goed ingebed worden in een gestructureerde leeromgeving zoals in een praktijknetwerk of onderwijsvorm.

De synergiemogelijkheden voor het dag-onderwijs lijken zich te beperken tot het centraal aanbieden van de onderzoeksresultaten via kennistemplates. Ontsluiting hiervan moet door een aparte doelgroepredactie voor het onderwijs worden opgepakt.

Een voorwaarde voor een duurzaam succes van het kennisplatform is het onderhoud van de kennistemplates en de inbedding in groen kennisnet. Hier moet de slag worden gemaakt van projectfinanciering naar reguliere budgettering en van een projectorganisatie naar inbedding in de staande organisatie en Groen Kennisnet.

2.3.3

De toekomst van de Gewasbeschermingskennisbank bij de Plantenziektenkundige Dienst

W.A. de Leeuw, H.P. de Bie, J.T. Edens en D.J. van der Gaag

Plantenziektenkundige Dienst, Postbus 9105, 6700 AE Wageningen

Ruim tien jaar geleden is door de Plantenziektenkundige Dienst (PD) in samenwerking met het toenmalige Informatie- en Kennis Centrum voor de Landbouw (IKC-L) de Gewasbeschermingskennisbank (GBK) ontwikkeld. De GBK is een digitale kennisbank die informatie bevat over gewasbescherming in alle sectoren van de land- en tuinbouw en openbaar groen in Nederland. Sinds 1997 is de PD de enige beheerder van de GBK. De GBK wordt primair gebruikt ter ondersteuning van de werkzaamheden van de PD. Daarnaast kunnen derden tegen betaling de PD verzoeken zoekopdrachten uit te voeren in de GBK. Sinds 1997 is er ook een internetversie van de GBK die wordt geëxploiteerd door de bibliotheek van Wageningen UR.

Personen en organisaties kunnen zich abonneren op de internetversie. De internetversie van de GBK bevat alle toegelaten gewasbeschermingsmiddelen, alle teelten en alle ziekten en plagen die in Nederland voorkomen. De GBK biedt gebruikers de mogelijkheid om alle gewasbeschermingsmiddelen op te zoeken die zijn toegelaten in een bepaalde teelt of tegen een bepaalde plaag of ziekte in een bepaalde teelt. Tevens kan men een lijst krijgen van alle mogelijke ziekten en plagen die voorkomen in een bepaald gewas. Wijzigingen in toelatingen worden met een vertraging van maximaal vijf weken verwerkt, waardoor de GBK - internetsite een vrij actueel overzicht geeft van alle toegelaten middelen. De GBK - internetsite is gekoppeld met de site van het College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB) waarop detailinformatie over het middel te vinden is zoals het Wettelijk Gebruiksvoorschrift (WG) en de Gebruiksaanwijzing (GA). Sinds 2000 wordt de Gewasbeschermingsgids, ofwel de Rode Gids, vrijwel geheel automatisch uit de GBK geproduceerd. Daarmee wordt sindsdien ook de Rode Gids gezien als een verschijningsvorm van de GBK.

Omdat de informatietechnologie waarop de GBK is gebaseerd verouderd is, en omdat er op het gebied van de gewasbescherming veel veranderingen hebben plaatsgevonden sinds de ontwikkeling van de GBK, moet op korte termijn een beslissing genomen worden over de toekomst van de GBK. Daarom is in een onderzoeksproject, dat begin 2005 is afgerond, de huidige GBK geëvalueerd qua inhoud, functionaliteit en gebruiksvriendelijkheid en werd onderzocht aan welke eisen een eventueel vernieuwde GBK zou moeten voldoen. Hiertoe werden mensen uit verschillende doelgroepen geïnterviewd. In het onderzoek werd ook een inventarisatie gemaakt van bestaande databanken op internet en werden ontwikkelingen op het gebied van gewasbescherming en kennisverspreiding in beeld gebracht. Tijdens de presentatie zullen de resultaten van de evaluatie van de GBK en het vooronderzoek vernieuwing van de GBK worden besproken.

2.3.4

Nature and more, Groen Kennisnet en andere favorieten.

R.Y. van der Weide ¹⁾, B. Looman ²⁾ en W. Hendrix ³⁾

1) Praktijkonderzoek Plant en Omgeving, Postbus 430, 8200 AK Lelystad, rommie.vanderweide@wur.nl

2) Wellantcollege, Paardenhoeve 78, 3992 PK Houten

3) AOC-oost

In de sessie kennis in databases en op internet komen de internationale sites, de consument/keten en het

VOORDRACHTEN